

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ
“NAXÇIVAN” UNİVERSİTETİ
FƏNN SİLLABUSU

Təsdiq edirəm: _____ (kafedra müdiri)

Tarix: 08 sentyabr 2022

Fənnin təsviri	Fənn (adı, krediti)	Turizmdə sığorta, kredit
	Fakültə	İqtisadiyyat
	İxtisas	Turizm və otelçilik
	Səviyyə (bakalavriat, magistratura)	Bakalavriat
	Kurs	IV
	Semestr	Payız-qış
	Təlimçi	Bababəyli Nigar Nazim q.
	e-mail	oguzturan82@mail.ru
	Telefon	0705207757
	Dərs günləri və saatları	II gün 3.s, IV gün 3.s, V gün 1.saat
Tədris dili	Azərbaycan	
Baza/ Seçmə	Seçmə	
Tələb olunan dərsliklər və dərs materialları	<p style="text-align: center;">Əsas ədəbiyyatlar:</p> <ol style="list-style-type: none">1.Mühazirə materialları2.Bəybala Xankişiev “Sığorta fəaliyyətinin əsasları” Bakı, 20063.Azərbaycan Respublikasının “Sığorta fəaliyyəti haqqında” Qanunu <p style="text-align: center;">Əlavə ədəbiyyatlar:</p> <ol style="list-style-type: none">1.Əliyeva Gülşən Elşən qızı “Sığorta təşkilatlarının maliyyə resursları və onların artırılması yolları” mag, dis. Bakı, 20152. İ.M.Abbasov, İ.C.Həsənov “Sığorta işinin təşkili “ Bakı, 20133. Akif Kərimov “Sığorta” Bakı, 20004. Qarayev F.M “Sığorta bazarı maliyyə bazarının tərkib hissəsidir” İqtisadiyyat qəzeti , 2003	
İstifadə ediləcək web səhifələr	<p>https://az.wikipedia.org/wiki/Sığorta http://www.economy.gov.az/index.php?option=com_content&view=article&id http://www.maliyye.gov.az http://banker.az http://www.stat.gov.az</p>	
Fənnin xülasəsi	Fənnin obyektini ümumilikdə turizm sahəsində sığorta münasibətlərinin müəyyənləşdirməsi ilə əlaqədar bu sahədə fəaliyyət göstərən sığorta şirkətləri və həmçinin turizm fəaliyyəti ilə əlaqədar təşkilatlar, predmetini isə turizm sferasına sığorta münasibətlərinin müəyyənləşdirilməsi və sığorta fəaliyyəti təşkil edərək, elmi əsaslarla tələbələrə öyrədir.	
Fənnin məqsədləri	<p style="text-align: center;">Fənnin öyrədilməsi aşağıdakı məqsədlərə xidmət edir:</p> <ul style="list-style-type: none">- Turizmdə sığorta ilə bağlı bilikləri auditoriyaya çatdırmaq;- Fənnin tərkib hissələrini araşdırmaq;- Tələbələrdə fənlə bağlı sistemli bilikləri formalaşdırmaq; <p>Fənnin məqsədini turizm sferasında sığorta münasibətlərinin tənzimlənməsi, sığorta sisteminin turizm iqtisadiyyatında rolunun müəyyən edilməsi və təkmilləşdirilməsi istiqamətləri təşkil edir. Sadaladığımız bu məqsədlərə uyğun</p>	

	<p>müəyyən vəzifələrin yerinə yetirilməsi zərurəti yaranır ki, bunlar aşağıdakılardan ibarətdir :</p> <p>Turizm sferası üzrə sığorta fəaliyyətinin nəzəri əsaslarının və sosial iqtisadi məzmununun müəyyənləşdirilməsi ;</p> <p>Bazar iqtisadiyyatı şəraitində turizm sferası üzrə sığorta fəaliyyətinin tənzimlənməsi ;</p> <p>Turizmdə sığortalanmanın xüsusiyyətlərinə və müxtəlif sığorta növləri üzrə sığortanın inkişaf perspektivləri ;</p> <p>Ölkəmizdə milli sığorta sisteminin turizm iqtisadiyyatındakı rolu və dövlətin turist siyasətinin əsas istiqamətləri ;</p> <p>Turizm sferası üzrə sığorta sisteminin struktur elementlərinin xarakteristikası ;</p> <p>Ölkəmizdə turizm sferası üzrə sığorta firmalarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi ;</p> <p>Milli sığorta bazarında sığorta işinin idarəedilməsində və turizm sferası üzrə sığorta proseslərində rolu;</p> <p>Fənnin məqsədinə müvafiq aşağıdakı vəzifələrin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Tədris planında verilən mövzuları tələbələrə müvəffəqiyyətlə öyrətmək; -Tələbələri hadisə və prosesləri asanlıqla analiz etmə vərdişinə motivasiya etmək; -tələbələrə turizmdə sığorta işi ilə bağlı bilikləri geniş şəkildə öyrətmək; -Tələbələri mənimsənilməsi istiqamətinə yönəltmək; - Əsas prinsipləri tələbələrə öyrətməklə, onlarda hadisə və proseslərə elmi-nəzəri yanaşma qabiliyyətini formalaşdırmaq, istənilən iqtisadi məsələlərin həllində müstəqil və düzgün qərar qəbul etmək bacarığını aşılamaq. 	
Öyrənmə nəticələri	<p>“Turizmdə sığorta” fənnini mənimsəməklə tələbələr, lazımi biliklər əldə edəcək, tədris prosesində müəyyən mövzular istiqamətində müstəqil fikir yürütmək qabiliyyətinə yiyələnəcəklər.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ümumi qanun və qanunauyğunluqlarının öyrənəcəklər; - hadisə və proseslərin qiymətləndirilməsi metodikasına yiyələnəcəklər. -Müasir şəraitdə nəzəri problemlərinə sistemli yanaşma bacarığı əldə edəcəklər. 	
Tədris metodları	Mühazirə	25 saat
	Qrup müzakirəsi	20 saat
	Təcrübi məşğələ	
	Simulyasiya	
	Layihə	
	Digər	
Qiymətləndirmə	Mövzunun mənimsənilməsi	Faiz nisbəti (%) və ya bal
	Balların maksimum miqdarı	100 bal
	1. Semestr ərzində toplanmış maksimum bal	50 bal (50%)
	- Dərsə davamiyyətə görə maksimum bal	10 bal (10%)
	- Tələbələrin sərbəst işinə görə maksimum bal	10 bal (10%)
	- Seminar və laboratoriya dərslərinin nəticələrinə görə maksimum bal	30 bal (30%)
	Qeyd: seminar dərslərində tələbənin jurnalda ən azı 3 (üç qiyməti olduğu halda, ona tədrisin bu növü üzrə ballar hesablanır. Əks təqdirdə tələbəyə bal hesablanmır.	
	2. İmtahan nəticələrinə görə maksimum bal	50 bal (50%)

	<p>3. Fənnin mənimsənilməsi qaydası: semestr ərzində imtahan nəticəsinə görə toplanan balların cəmi 50-dən yuxarı olan tələbələr fənni mənimsəmiş hesab edilir.</p> <p>- 51 baldan aşağı – “qeyri kafi” – F - 51 – 60 - “qənaətbəxş” – E - 61 – 70 – “kafi” – D - 71 – 80 – “yaxşı” – C - 81 – 90 – “çox yaxşı” – B - 91 – 100 – “əla” – A</p>	
	Cəmi:	100 bal (100%)
Qiymətl. metodları	Yazılı imtahan	
Qaydalar	<p>Davamiyyət: Fənn üzrə ayrılmış bütün saatların 25%-dən çoxunda iştirak etməyən tələbə imtahana buraxılmır.</p> <p>Buraxılmış imtahan və ya tapşırıqlar: Tələbə planlaşdırılan təqdimatda və ya imtahanda iştirak edə bilməyəcəyi təqdirdə əvvəlcədən məlumat verməlidir. Tam sinif iştirakı və təyin olunmuş ev tapşırığını yerinə yetirilməsi gərəklidir.</p> <p>Tədqiqat işlərində, hazırlanmış layihələrdə istifadə olunan mənbələrə istinad verilməlidir. Bununla birlikdə, tələbə tərəfindən təhlil edilmədən, yalnız istinad və sitatlardan ibarət olan hər hansı bir tədqiqat işi qəbul edilə bilməz.</p> <p>Testlər zamanı köçürmə, təyin edilmiş qaydalara tabe olunmadığı təqdirdə tələbə imtahan nəticəsinin ləğv olunması ehtimalı daxil olmaqla cəzalandırılacaqdır.</p> <p>Təqdimatların / layihə sənədlərinin mövzuları fənni tədris edən müəllim tərəfindən əvvəlcədən müəyyənləşdiriləcəkdir. Müəllim ilə əvvəlcədən razılaşdırıldığı təqdirdə digər tələbələrlə əməkdaşlığa icazə verilə bilər.</p>	
Tematik plan		
Həftə	Tarix	Mövzular
Dərslik / Tapşırıq / Ədəbiyyat		
1	15.09.22	<p>Mövzu 1. Fənnin məqsədi və vəzifələri</p> <p>Qloballaşan dünyada turizm sferası üzrə sığortanın inkişaf perspektivlərinin müəyyənlişməsi müasir dövrün ən aktual məsələlərindən hesab edilir. Hər şeydən öncə qeyd etməliyik ki, turizm serasında sığorta münasibətlərinin meydana gəlməsi tarixi dövr ərzində sığortanın inkişaf edərək bir sıra sahələrə tətbiq edilməsi ilə əlaqədar olmuşdur. İqtisadiyyatın ən gəlirli sahəsi hesab edilən turizmin özünün də qədim tarixi kökləri mövcuddur. İnsan istirahətinin bütün proseslərini əhatə edən və bu istiqamətdə münasibətləri tənzimləyən turizm özündə istirahət, tarix, mədəniyyət sərvətlərindən bəhrələnmək, iş peşə, idman və dini məqsədlərə eyni zamanda bir sıra məsələləri əhatə edir. Belə olduqda isə insanlar turizm sferasının strukturuna uyğun olaraq öz yaşayış yerlərini dəyişdikləri zaman baş verə biləcək təhlükələrdən qorumaq məqsədilə sığorta daha çox üstünlük verirlər.</p> <p>Fənnin məqsədini turizm sferasında sığorta münasibətlərinin tənzimlənməsi, sığorta sisteminin turizm iqtisadiyyatında rolunun</p>
		<p>Mühazirə materialları</p> <p>1. Bəybala Xankişiev “Sığorta fəaliyyətinin əsasları” Bakı, 2006 2. Azərbaycan Respublikasının “Sığorta fəaliyyəti haqqında” Qanunu Əlavə ədəbiyyatlar:</p> <p>1. Əliyeva Gülşən Elşən qızı “Sığorta təşkilatlarının maliyyə resursları və onların artırılması yolları” mag. dis. Bakı, 2015 2. İ.M.Abbasov, İ.C.Həsənov “Sığorta işinin təşkili “ Bakı, 2013 3. Akif Kərimov “Sığorta” Bakı, 2000</p>

		<p>müəyyən edilməsi və təkmilləşdirilməsi istiqamətləri təşkil edir. Sadaladığımız bu məqsədlərə uyğun müəyyən vəzifələrin yerinə yetirilməsi zərurəti yaranır ki, bunlar aşağıdakılardan ibarətdir :</p> <p>Turizm sferası üzrə sığorta fəaliyyətinin nəzəri əsaslarının və sosial iqtisadi məzmununun müəyyənləşdirilməsi;</p> <p>Bazar iqtisadiyyatı şəraitində turizm sferası üzrə sığorta fəaliyyətinin tənzimlənməsi ;</p> <p>Turizm sığortalanmanın xüsusiyyətlərinə və müxtəlif sığorta növləri üzrə sığortanın inkişaf perspektivləri ;</p> <p>Ölkəmizdə milli sığorta sisteminin turizm iqtisadiyyatındakı rolu və dövlətin turist siyasətinin əsas istiqamətləri ;</p> <p>Turizm sferası üzrə sığorta sisteminin struktur elementlərinin xarakteristikası ;</p> <p>Ölkəmizdə turizm sferası üzrə sığorta firmalarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi ;</p> <p>Milli sığorta bazarında sığorta işinin idarəedilməsində və turizm sferası üzrə sığorta proseslərində rolu;</p>	
1	16.09.22	<p>Mövzu 2. Sığortanın sosial-iqtisadi məzmunu və turizm</p> <p>Turizm sferasında sığorta münasibətlərinə və sığorta fəaliyyətindən bəhs edərkən hər şeydən əvvəl sığortanın sosial iqtisadi məzmunu və sığorta fəaliyyətinin nəzəri əsaslarına diqqət yetirilir.</p> <p>Sığorta ictimai geniş təkrar istehsal sisteminin zəruri elementi olub və ümumilikdə cəmiyyətin yaşam qabiliyyətinin ən əsas elementlərindən biri hesab edilir. Yalnız turizm sferasında deyil, ümumilikdə müasir dövrdə hər bir ölkənin iqtisadiyyatında gündən-günə rolunun artması bir iqtisadi kateqoriya kimi. onun sosial iqtisadi məzmunu və fəaliyyətinin öyrənilməsinə zəruri etmişdir. Hər şeydən əvvəl qeyd etməliyik ki, sığorta məqsədli pul vəsaitləri fondlarının yaradılmasını və bu vəsaitlərin gözlənilməz hadisələr, hər hansı bir risklərin nəticəsində baş verə biləcək zərərlərin kompensasiya edilməsini özündə birləşdirən iqtisadi münasibətlər sistemidir.</p>	<p>Mühazirə materialları</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bəybala Xankişiev “Sığorta fəaliyyətinin əsasları” Bakı, 2006 2. Azərbaycan Respublikasının “Sığorta fəaliyyəti haqqında” Qanunu <p>Əlavə ədəbiyyatlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Əliyeva Gülşən Elşən qızı “Sığorta təşkilatlarının maliyyə resursları və onların artırılması yolları” mag, dis. Bakı, 2015 2. İ.M.Abbasov, İ.C.Həsənov “Sığorta işinin təşkili “ Bakı, 2013 3. Akif Kərimov “Sığorta” Bakı, 2000

2	22.09.22	<p>Mövzu 3. Turizm sferasında sığorta fəaliyyətinin nəzəri əsasları</p> <p>Hər şeydən əvvəl, bazar iqtisadiyyatı şəraitində dövlət, həm vətəndaşlara, həm də müəssisələr müxtəlif hadisələr nəticəsində baş verə biləcək zərərləri tam şəkildə ödəmək iqtidarında deyil. Belə olduqda isə orada əmlak maraqlarının müdafiəsi məqsədi ilə sığorta prosesi və sığorta təşkilatlarının fəaliyyəti ön plana çıxır</p> <p>Sığorta xüsusilə də fiziki və hüquqi şəxslərin sığorta haqlarından formalaşan pul vəsaitləri fondları hesabına ödənilməsi ilə əlaqədar münasibətləri ifadə edir. Belə olduqda isə qeyd edə bilərik ki, sığorta münasibətləri məhz təsərrüfat subyektləri və vətəndaşlar üçün müdafiə sistemi rolunda çıxış edərək maddi təminatı mənbəyi hesab edilir. Ev təsərrüfatları və fərdi şəxslər üçün maddi təminatının ən sadə forması şəkildə isə yığım çıxış edir. Müəyyən pul vəsaitlərini istehlaka yönəltmək, gələcək üçün istifadə etmək, yığım xarakteri daşıyır və bu, əsasən, gələcəkdə hər hansı bir şey baş verəcək hadisə zamanı maddi itkilərdən qorunmaq məqsədilə icra edilir. Sığortanın sosial-iqtisadi məzmunundan bəhs edərkən qeyd etməliyik ki, əgər istehsalçıların iqtisadi maraqlarının reallaşmasının istehsal münasibətləri əsasında baş verməsi iddiası ilə razılıqsa, o zaman sığorta münasibətlərindən danışarkən qeyd etməliyik ki, sığorta, obyektiv olaraq ilkin istehsal münasibətlər sferasına aid edilməlidir.</p>	<p>Mühazirə materialları</p> <p>1.Bəybala Xankişiev “Sığorta fəaliyyətinin əsasları” Bakı, 2006 2.Azərbaycan Respublikasının “Sığorta fəaliyyəti haqqında” Qanunu Əlavə ədəbiyyatlar:</p> <p>1. Əliyeva Gülşən Elşən qızı “Sığorta təşkilatlarının maliyyə resursları və onların artırılması yolları” mag, dis. Bakı, 2015 2. İ.M.Abbasov, İ.C.Həsənov “Sığorta işinin təşkili “ Bakı, 2013 3. Akif Kərimov “Sığorta” Bakı, 2000</p>
2	23.09.22	<p>Mövzu 4.Turizmdə sığorta bazarı və sığorta xidmətləri</p> <p>Sığorta münasibətlərinin təşkilinin xüsusi bir forması qismində çıxış edən sığorta bazarı xüsusi növ əmtəə kimi sığorta xidmətlərin alqı-satqısını özündə birləşdirir. Bu zaman sığorta bazarı elə bir iqtisadi münasibətlər sferası kimi çıxış edir ki, burada alqı-satqı obyektini rolunda sığorta müdafiəsi təmsil olunur. Dəymiş zərərin ödənilməsi məqsədilə milli sığorta bazarında sığorta fondunun formalaşması mühüm əhəmiyyət kəsb edir ki, bu, xüsusilə sığorta şirkətlərinin, kommərsiya maraqları vasitəsilə təmin edilir. Xüsusilə də sığortaçının sığorta fəaliyyəti ilə əlaqədar nə dərəcədə uğurlu olmasına sığorta</p>	<p>Mühazirə materialları</p> <p>1. Bəybala Xankişiev “Sığorta fəaliyyətinin əsasları” Bakı, 2006 2.Azərbaycan Respublikasının “Sığorta fəaliyyəti haqqında” Qanunu Əlavə ədəbiyyatlar:</p> <p>1. Əliyeva Gülşən Elşən qızı “Sığorta təşkilatlarının maliyyə resursları və onların artırılması yolları” mag, dis. Bakı, 2015 2. İ.M.Abbasov, İ.C.Həsənov “Sığorta işinin təşkili “ Bakı, 2013 3. Akif Kərimov “Sığorta” Bakı, 2000</p>

		<p>fondlarının ehtiyatlarının sığortaşılardan tərəfindən necə sərf etməsindən asılı olaraq dəyişir. Buna əsas səbəb ondan ibarətdir ki, sığortaçı sahibkar rolunda çıxış edir və bu zaman müəssisə rəhbərləri qarşısında mühüm qanunvericilik aktlarına uyğun formada məsuliyyət daşdığı üçün özünə maraqlı tərəfi kimi milli sığorta bazarında təmsil olunur. Sığortada sığortaçı arasında əlaqəni təmin edən sığorta bazarında sığorta xidmətinin ictimai yararlığının təsdiqi prosesi baş verir.</p>	<p>4. Qarayev F.M “Sığorta bazarı maliyyə bazarının tərkib hissəsidir” İqtisadiyyat qəzeti , 2003</p>
<p>3</p>	<p>30.09.22</p>	<p>Mövzu 5. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində turizm sferasında sığorta fəaliyyətinin tənzimlənməsi</p> <p>İqtisadiyyatın istənilən sahəsində olduğu kimi, müasir dövrdə xüsusilə bazar iqtisadiyyatı şəraitində sığorta fəaliyyətinin tənzimlənməsi olduqca mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Xüsusilə də bir sıra sahələrdə olduğu kimi, turizm sferasında da sığorta münasibətlərinin tənzimlənməsi və bu sahədə respublikamızda görülən bu işlərin aktuallığı son dövrlərdə daha da artmışdır. Hər şeydən əvvəl qeyd etməliyik ki, digər sahələri ilə əlaqədə olan müstəqil bir sahəsi kimi çıxış edən sığorta sistemi ümumilikdə iqtisadiyyata sabitləşdirici təsir etmək kimi məsələləri daha çox özündə əks etdirir. Xüsusilə də milli sığorta bazarından reallaşdırılan sığorta münasibətləri və buna uyğun şəkildə formalaşan sığorta fəaliyyətinin müvafiq qanunvericiliyə uyğun formada tənzimlənməsi olduqca zəruridir. Hal hazırda milli sığorta bazarının inkişaf tempi daha çox onun qanunvericilik bazası, burada çıxış edən sığorta şirkətləri sığorta bazarı iştirakçıları və bir sıra məsələlərdən asılı olaraq, ümumilikdə iqtisadiyyatın inkişaf dinamikasına təsir göstərdi. Həmçinin, Azərbaycanda sığorta sistemi bu fəaliyyəti icra edən müxtəlif sığorta fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki və hüquqi şəxslərdən, sığorta brokerlərindən və ümumilikdə sığorta fəaliyyətinin reallaşdığı milli sığorta bazarında sığorta fəaliyyətinin tənzimlənməsi ilə bağlı nəzarət funksiyasını icra edən müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarından ibarətdir.</p>	<p>Mühazirə materialları</p> <p>1. Bəybala Xankişiev “Sığorta fəaliyyətinin əsasları” Bakı, 2006</p> <p>2. Azərbaycan Respublikasının “Sığorta fəaliyyəti haqqında” Qanunu</p> <p>Əlavə ədəbiyyatlar:</p> <p>1. İ.M. Abbasov, İ.C. Həsənov “Sığorta işinin təşkili “ Bakı, 2013</p> <p>2. İmanov Niyazi “Azərbaycanda sığorta fəaliyyəti və onun tənzimlənməsi problemləri” iq.el.na.al.də.al.tə.ed.dis Bakı, 2008</p>

4	06.10.22	<p>Mövzu 6. Turizmdə sığorta münasibətlərinin meydana gəlməsi və sığorta sisteminin struktur elementlərinin xarakteristikası Sığorta münasibətləri, ümumilikdə ictimai geniş təkrar istehsal prosesinin əsas tərkib hissəsi olmaqla, cəmiyyətin yaşam qabiliyyətinin ən vacib faktorlarından hesab edilir. Bazar iqtisadiyyatında sığortanın rolunun getdikcə artması, onun bir iqtisadi kateqoriya kimi qiymətləndirilməsi və təhlilinin daha aktual etmişdir. Bu isə öz növbəsində bir sıra sferalarda olduğu kimi turizmdə də sığorta münasibətlərinin meydana gəlməsi və buna müvafiq olaraq sığorta sisteminin struktur elementlərinə xarakteristikasının zəruri hala çevirmişdir. Sığorta sisteminin tərkib elementlərindən biri də sığorta obyektidir . Sığorta obyektini sığorta münasibətlərinin strukturunun əsas tərkib hissəsi hesab edilir. Sığorta obyektini şəxsin həyatı, sağlamlığı, əmlakı və digər şəxslərə vurduğu zərərə görə məsuliyyət ilə bağlı qanuna əmlak mənafehidir. Buna müvafiq olaraq, sığorta obyektinin şəxsi sığorta, əmlak sığortası, məsuliyyət sığortası aid edilir.</p>	<p>Mühazirə materialları</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bəybala Xankişiev “Sığorta fəaliyyətinin əsasları” Bakı, 2006 2. Azərbaycan Respublikasının “Sığorta fəaliyyəti haqqında” Qanunu <p>Əlavə ədəbiyyatlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Əliyeva Gülşən Elşən qızı “Sığorta təşkilatlarının maliyyə resursları və onların artırılması yolları” mag, dis. Bakı, 2015 2. İ.M.Abbasov, İ.C.Həsənov “Sığorta işinin təşkili “ Bakı, 2013 3. Akif Kərimov “Sığorta” Bakı, 2000 4. Xudiyev N.N “Sığorta işi” Bakı, 2003
4	07.10.22	<p>Mövzu 7. Turizmdə sığortalamanın xüsusiyyətləri və iqtisadi mexanizmin fəaliyyət istiqamətləri</p> <p>Müasir dövrdə istər turizm sferasında istərsə də ümumilikdə sığortalamanın xüsusiyyətlərinin müəyyənləşdirilməsi, hər şeydən öncə sığorta fəaliyyətinin özünün spesifik xüsusiyyətlərinin tədqiq edilməsindən asılı olaraq dəyişilir. Belə ki, sığorta, ictimai istehsal prosesində konkret risklərinin ehtimalını əsaslanmış münasibətləri özündə əks etdirir. Sığorta xüsusiyyətinə görə sığortaçı ilə sığorta etdirən şəxslərin müxtəlif kateqoriyaları əhatə edir və sığorta sistemi üzrə təsnifata bölünür. Belə olduqda isə sığortalama müxtəlif sahələrə bölünür və bu təsnifata uyğun olaraq sığortanın aparılması, hər şeydən öncə icbari və könüllü formada olur. Bu sığortanın sahələrə bölünməsinin əsasında məhz sığorta obyektlərinin mövcud olan fərqlər təşkil edir.</p>	<p>Mühazirə materialları</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Xudiyev N.N. “Sığorta işi sığortaçının maliyyə potensialı və sığorta resurslarının idarə edilməsi “ Bakı, 2003 2.Bəybala Xankişiev “Sığorta fəaliyyətinin əsasları” Bakı, 2006 3.Azərbaycan Respublikasının “Sığorta fəaliyyəti haqqında” Qanunu <p>Əlavə ədəbiyyatlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Əliyeva Gülşən Elşən qızı “Sığorta təşkilatlarının maliyyə resursları və onların artırılması yolları” mag, dis. Bakı, 2015 2. İ.M.Abbasov, İ.C.Həsənov “Sığorta işinin təşkili “ Bakı, 2013 3. Akif Kərimov “Sığorta” Bakı, 2000

5	13.10.22	<p>Mövzu 8. Sığorta münasibətlərinin qloballaşdığı şəraitdə turizm sferasında müxtəlif sığorta növləri üzrə sığortalanmanın rolu və inkişaf perspektivləri</p> <p>Sığorta münasibətlərin qloballaşdığı şəraitdə turizm sferası üzrə sığortanınaşağıdakı növləri vardır:</p> <p>Tibbi sığorta;</p> <p>Həyat və sağlamlığın sığortası;</p> <p>bədbəxt hadisələrdən sığorta</p> <p>Turistlərin istirahətdə olduqları zamanı pis hava hallarında sığortalanma;</p> <p>Assistans;</p> <p>Nəqliyyatın ləngiməsi halları zamanı sığortalanma;</p> <p>Avtomobil nəqliyyatı vasitələrinin sahiblərinin məsuliyyət sığortası;</p> <p>Səfərin baş verməsinin qeyri-mümkünlüyü ilə əlaqədar xərclərin sığortası;</p> <p>cGömürük qaydalarının pozulması, malın müsadirəsi və ya sərhəddən keçirilməsi zamanı buraxılışdan imtina edilməsi hallarında şopinq turda əmlak riskinin sığortalanması;</p>	<p>Mühazirə materialları</p> <p>1. Bəybala Xankişiev “Sığorta fəaliyyətinin əsasları” Bakı, 2006</p> <p>2. Azərbaycan Respublikasının “Sığorta fəaliyyəti haqqında” Qanunu</p> <p>Əlavə ədəbiyyatlar:</p> <p>1. Əliyeva Gülşən Elşən qızı “Sığorta təşkilatlarının maliyyə resursları və onların artırılması yolları” mag, dis. Bakı, 2015</p> <p>2. İ.M.Abbasov, İ.C.Həsənov “Sığorta işinin təşkili “ Bakı, 2013</p> <p>3. Akif Kərimov “Sığorta” Bakı, 2000</p>
5	14.10.22	<p>Mövzu 9. Ölkəmizdə milli sığorta sisteminin turizm iqtisadiyyatında rolu və dövlətin turist siyasətinə təsiri</p> <p>Ölkəmizdə sığortanın sisteminin yaranması hələ XIX əsrdə Azərbaycan neft sənayesinin inkişafı və bu sahəyə xarici investorların cəlb olunması nəticəsində inkişaf etməyə başladı. Bu dövrdə ölkəmizdə əsasən xarici ölkələrin sığorta şirkətlərinin filialları fəaliyyət göstərirdi. Bununla yanaşı, kommersiya tipli səhmdar cəmiyyətlər sığorta işinin təşkili ilə məşğul olurdu. Bu dövrdən sığorta portfelinin 65%-i səhmdar cəmiyyətləri, digərləri isə şəhər qarşılıqlı sığorta cəmiyyətlərinin payına düşürdü.</p> <p>Sığorta haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu ölkəmizdə sığorta fəaliyyətinin tənzimlənməsi və inkişafı baxımından mühüm rol oynasa da, sığorta bazarı inkişaf etdikcə, bu qanunun da təkmilləşdirilməsi, zəruriyyəti</p>	<p>Mühazirə materialları</p> <p>1. İmanov Niyazi “Azərbaycanda sığorta fəaliyyəti və onun tənzimlənməsi problemləri” Bakı, 2008,</p> <p>2. Bəybala Xankişiev “Sığorta fəaliyyətinin əsasları” Bakı, 2006</p> <p>3. Azərbaycan Respublikasının “Sığorta fəaliyyəti haqqında” Qanunu</p> <p>Əlavə ədəbiyyatlar:</p> <p>1. Əliyeva Gülşən Elşən qızı “Sığorta təşkilatlarının maliyyə resursları və onların artırılması yolları” mag, dis. Bakı, 2015</p> <p>2. İ.M.Abbasov, İ.C.Həsənov “Sığorta işinin təşkili “ Bakı, 2013</p> <p>3. Akif Kərimov “Sığorta” Bakı, 2000</p>

		<p>meydana çıxırdı. Məhz bu zərurətdən irəli gələrək dövlət Sığorta Nəzarəti və Sığortaçılar İttifaqı ilə birləşərək sığortanı inkişaf xüsusiyyətlərini və sığorta bazarının tələb və təkliflərini nəzərə alaraq bu qanunun beynəlxalq standartlara uyğun variantını işləyib hazırladı.</p>	
6	21.10.22	<p>Mövzu 10. Azərbaycanda turizm sahəsi üzrə sığorta firmalarının fəaliyyətinin səmərəliliyinin ölçülməsi və təkmilləşdirilməsi istiqamətləri</p> <p>Ölkəmizdə bütün sahələr sərbəst bazar iqtisadiyyatı şəraitində yaranıb və müasir dövrdə sürətlə inkişaf edir. Belə bir şəraitdə, ölkəmizdə fəaliyyət göstərən sığorta firmalara öz maliyyə bacarıqlarından istifadə edərək maliyyə bazarlarında öz üzərinə müəyyən riskləri öhdəlik olaraq götürüblər. Maliyyə qabiliyyətinin və maliyyə sabitliyinin mövcudluğu sığorta bazarlarında sığorta şirkətlərində baş verə biləcək hər hansı bir böhrandan qorunmasına və nəticə etibarilə inkişafına şərait yaradır. Ölkəmizdə sığorta fəaliyyətinin və sığorta bazarının inkişafı baxımından sığorta şirkətlərinin səmərəliliyinin artırılması istiqamətində bir sıra tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.</p>	<p>Mühazirə materialları</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İmanov Niyazi "Azərbaycanda sığorta fəaliyyəti və onun tənzimlənməsi problemləri" Bakı, 2008 2. Bəybala Xankişiev "Sığorta fəaliyyətinin əsasları" Bakı, 2006 3. Azərbaycan Respublikasının "Sığorta fəaliyyəti haqqında" Qanunu <p>Əlavə ədəbiyyatlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Əliyeva Gülşən Elşən qızı "Sığorta təşkilatlarının maliyyə resursları və onların artırılması yolları" mag, dis. Bakı, 2015 2. İ.M.Abbasov, İ.C.Həsənov "Sığorta işinin təşkili " Bakı, 2013 3. Akif Kərimov "Sığorta" Bakı, 2000
7	27.10.22	<p>Mövzu 11. Turizm nəqliyyat vasitələrinin sığortası</p> <p>Nəqliyyat vasitələrinin sığorta olunması- nəqliyyatın mexaniki və digər vasitələrinin sığortasını əhatə edən avtonəqliyyat sığortasının bir növüdür. Sığortanın bu növü könüllü şəkildə həyata keçirilir.</p> <p>Quru və su nəqliyyatının sığorta olunması</p> <p>Nəqliyyat vasitələrinin sığorta olunmasına dair müqavilələr</p> <p>Sığorta aşağıdakı hallara uyğun olaraq həyata keçirilir; a) nəqliyyat vasitəsinin a) nəqliyyat vasitəsinin oqurlanması oqurlanması zamanı onun məbləği üzrə (aşınma dəyəri nəzərə almaqla); b) nəqliyyat vasitəsinin b) nəqliyyat vasitəsinin məhv edilməsi məhv edilməsi zamanı- istifadə üçün istifadə üçün əlverişli olan qalıqların məbləğini istisna etmək şərti ilə onun məbləği üzrə; c) nəqliyyat vasitəsinin zədələnməsi zamanı c) nəqliyyat vasitəsinin zədələnməsi zamanı- təmirin məbləği yeni n məbləği yeni hissəciklər, detallar və əşyaların məbləği, sığorta müqaviləsində qeyd olunmuş</p>	<p>Mühazirə materialları</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Xudiyev N.N "Sığorta işi" Bakı, 2003 2. İmanov Niyazi "Azərbaycanda sığorta fəaliyyəti və onun tənzimlənməsi problemləri" Bakı, 2008 3. Bəybala Xankişiev "Sığorta fəaliyyətinin əsasları" Bakı, 2006 <p>Əlavə ədəbiyyatlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İ.M.Abbasov, İ.C.Həsənov "Sığorta işinin təşkili " Bakı, 2013 2. Akif Kərimov "Sığorta" Bakı, 2000

		<p>köhnəlmə faizinə uyğun olaraq azaldılır, təmir işlərinin məbləği alınan məbləgə əlavə edilir, sonra isə qalıqların məbləği hesablanaraq, sığorta hadisəsi nəticəsində yaranan işlərinin məbləği alınan məbləgə əlavə edilir, sonra isə qalıqların məbləği hesablanaraq, sığorta hadisəsi nəticəsində yaranan qiymətdən düşmə səviyyəsi və faizi üzrə yenidən qiymətləndirilir.</p>	
7	28.10.22	<p>Mövzu 12. Turizmdə səyahət sığortası Sığorta turistin səyahət etdiyi ölkədə başına gələ biləcək hadisənin maddi və mənəvi zərərini ödənilməsinə nəzərdə tutur. Səyahət sığortası nələri əhatə edir? Sığortaya vətəndaşın xaricdə səhətində problem yaranarsa, bədbəxt hadisə nəticəsində xəsarət alarsa, dərhal lazımı tibbi müalicə alması və xərclərin ödənilməsi, müqavilədə nəzərdə tutulmuş səfər zamanı ortaya çıxan digər itkilərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi daxildir.</p> <p>Sığorta barədə şəhadətnamə Azərbaycan və səyahət olunan ölkə (və ya ölkələrin) dövlət dilində yazılır.</p> <p>İstirahəti mənalı keçirmək, il ərzində yığılan yorğunluğu tam çıxartmaq, mənfi enerjiden azad olmaq, səfəri maraqlı keçirmək hər birimizin səfər qabağı xəyallarında canlandırıdığı bir arzudur. Bu zaman biz ilk növbədə təhlükəsizliyimiz haqda da düşünməliyik. Məhz səyahət sığortaları sizin harada olduğunuzdan asılı olmayaraq, bütün dünyada təhlükəsizliyinizi qoruyur və buna zəmanət verir.</p>	<p>Mühazirə materialları</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Əliyeva Gülşən Elşən qızı “Sığorta təşkilatlarının maliyyə resursları və onların artırılması yolları” mag, dis. Bakı, 2015 2. İ.M.Abbasov, İ.C.Həsənov “Sığorta işinin təşkili “ Bakı, 2013 3. Akif Kərimov “Sığorta” Bakı, 2000 4. M.Y.Məhərrəmov “Sığorta işi haqqında qısa məlumat və terminlərin lüğəti”Bakı, 2003 <p>Əlavə ədəbiyyatlar: 1.https://www.medeniyyet.az > page > news > Seyahet-sig...</p>
8	03.11.22	<p>Mövzu 13. Turizmdə sığorta münasibətlərinin tənzimlənməsi nəticələri</p> <p>Turizm hal hazırda dünya iqtisadiyyatında cəmiyyətin iqtisadi, sosial və mədəni inkişafın nəticəsi kimi çox önəmli bir yer tutdu. Müxtəlif ədəbiyyatlarda turizm anlayışına turist, səyahət motivləri, turizm ehtiyatları və ümumilikdə bir sıra məsələləri aid edilir. Xüsusilə də turizmin müasir dövrümüzdə insanlar rəsindəki mövqeyini öyrənmək üçün bu gün dünyada müxtəlif normaları formaları ilə yanaşı, insanlara məhz bu turizm səfərlərinə getməyə cəlb edir, motivləri müəyyənləşdirmək mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Turizm motivlərinin formalaşmasına, insanların turizmə daha çox marağının yaranmasından, eləcə də bu sferanın inkişafına şərait yaradır və belə olduqda isə.</p>	<p>Mühazirə materialları</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bəybala Xankişiev “Sığorta fəaliyyətinin əsasları” Bakı, 2006 2.Azərbaycan Respublikasının “Sığorta fəaliyyəti haqqında” Qanunu <p>Əlavə ədəbiyyatlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Əliyeva Gülşən Elşən qızı “Sığorta təşkilatlarının maliyyə resursları və onların artırılması yolları” mag, dis. Bakı, 2015 2. İ.M.Abbasov, İ.C.Həsənov “Sığorta işinin təşkili “ Bakı, 2013 3. Akif Kərimov “Sığorta” Bakı, 2000 4. M.Y.Məhərrəmov “Sığorta işi haqqında qısa məlumat və terminlərin

		<p>insanları turist səfərləri, zamanı baş verə biləcək hər hansı bir zərərlərin qarşısının alınması etibarilə müdafiə sistemindən və beləliklə də milli sığorta bazarının fəaliyyətində daha da genişlənir. Turizm motivinin yaranması turizm tələbinin yaranması da turizmin məzmununda çox mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Turizm motivinin və turizm tələbinin yaranması turizmin məzmununda çox mühüm paya malikdir. Səyahət motivləri turizm tələbinin yaranmasının əsas şərti kimi xüsusilə insanların dünyaya baxışları, təhsil səviyyələri və eyni zamanda digər tələblərin ödənməsi istəklərini üzə çıxarır. Turizm motivlərinin düzgün anlaşılması, turizm məhsulunun planlaşdırılmasının yaradılması və reallaşdırılmasında mühüm əhəmiyyət kəsb edir.</p>	lüğəti”Bakı, 2003
--	--	--	-------------------

Seminar məşğələləri.Cəmi-20 saat

2	20.09.22	Mövzu 1. Fənnin məqsədi və vəzifələri Sığortanın sosial-iqtisadi məzmunu və turizm	2 s.
3	27.09.22	Mövzu 2. Turizm sferasında sığorta fəaliyyətinin nəzəri əsasları	2 s.
3	29.10.22	Mövzu 3. Turizmdə sığorta bazarı və sığorta xidmətləri	2 s.
4	04.10.22	Mövzu 4. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində turizm sferasında sığorta fəaliyyətinin tənzimlənməsi	2 s.
5	11.10.22	Mövzu 5. Turizmdə sığorta münasibətlərinin meydana gəlməsi və sığorta sisteminin struktur elementlərinin xarakteristikası	2 s.
6	18.10.22	Mövzu 6. Sığorta münasibətlərinin qloballaşdığı şəraitdə turizm sferasında müxtəlif sığorta növləri üzrə sığortalanmanın rolu və inkişaf perspektivləri	2 s.
6	20.10.22	Mövzu 7. Ölkəmizdə milli sığorta sisteminin turizm iqtisadiyyatında rolu və dövlətin turist siyasətinə təsiri	2 s.
7	25.10.22	Mövzu 8. Azərbaycanda turizm sahəsi üzrə sığorta firmalarının fəaliyyətinin əməkdarlığının ölçülməsi və təkmilləşdirilməsi istiqamətləri	2 s.
8	01.11.22	Mövzu 9. Turizmdə nəqliyyat vasitələrinin sığortası	2 s.
8	04.11.22	Mövzu 10. Turizmdə səyahət sığortası Turizmdə sığorta münasibətlərinin tənzimlənməsi nəticələri	2 s.

Fənn müəllimi:

N.N.Bababəyli